

FI lausuntopyyntö VV

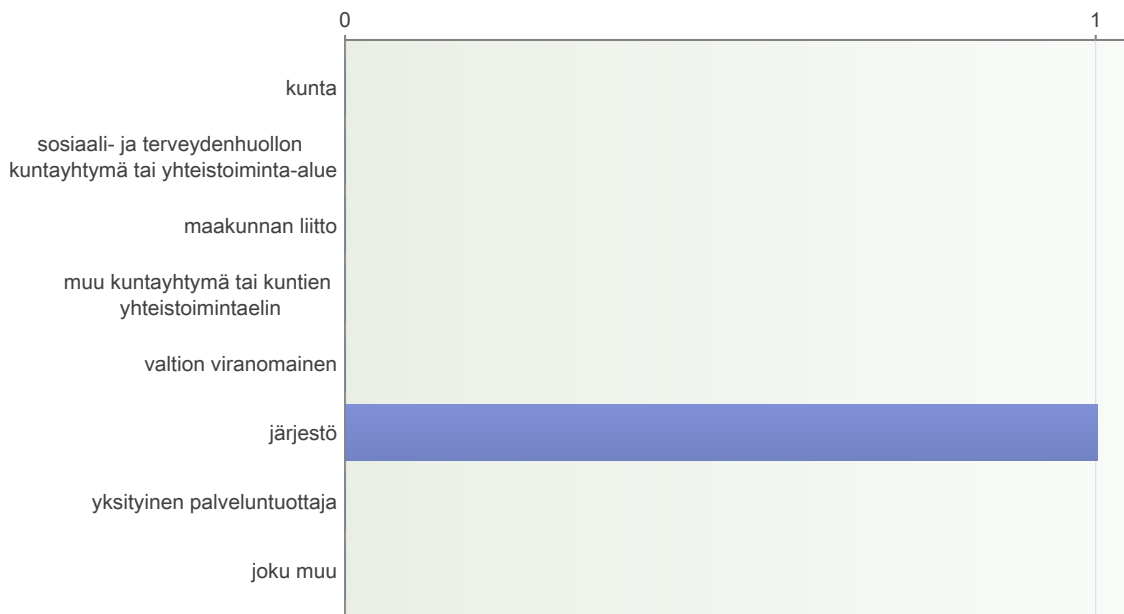
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Muistiliitto ry	Anna Tamminen	anna.tamminen@muistiliitto.fi		Muistiliitto ry

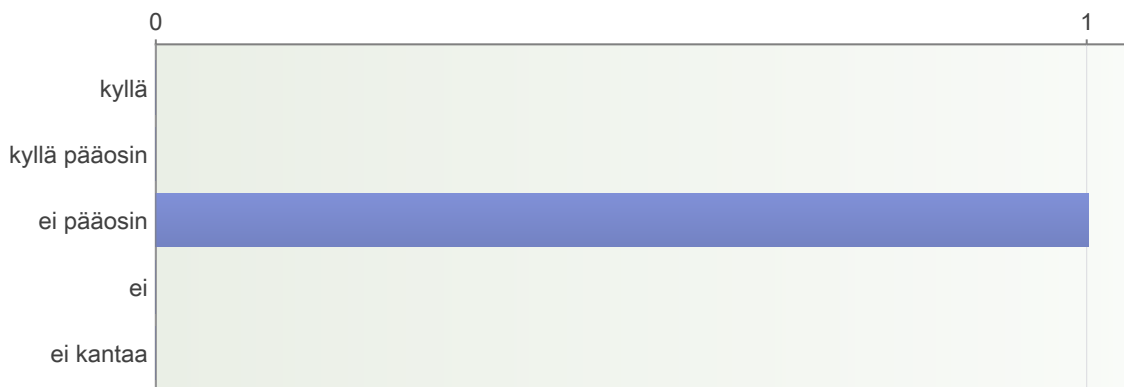
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveyst- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

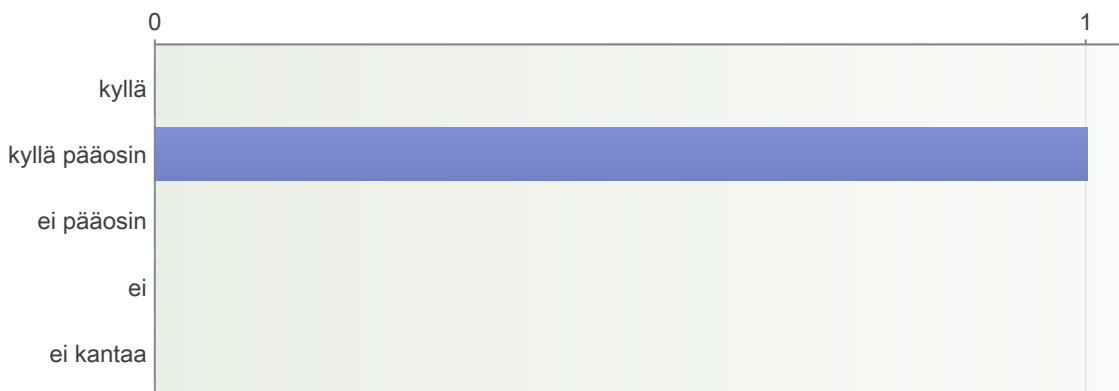
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kiinnitämme huomiota erityisesti sosiaalipalvelujärjestelmän toimivuuteen. Tässä esityksessä ei hahmotu riittävästi se, kuinka sosiaalipalvelujärjestelmää kehitetään niin, että se turvaisi palvelujen yhdenmukaista saatavuutta. Terveys- ja hyvinvointipalvelujen yhdenmukainen saatavuus on ratkaisematta erityisesti harvaan asutuilla alueilla, joilla valinnanvaraa ei ole toimijoiden puutteen vuoksi. Ennalta ehkäiseviin ja terveyttä edistäviin palveluihin sijoittamalla voidaan saavuttaa terveys- ja hyvinvointierojen kustannusten säästöjä.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

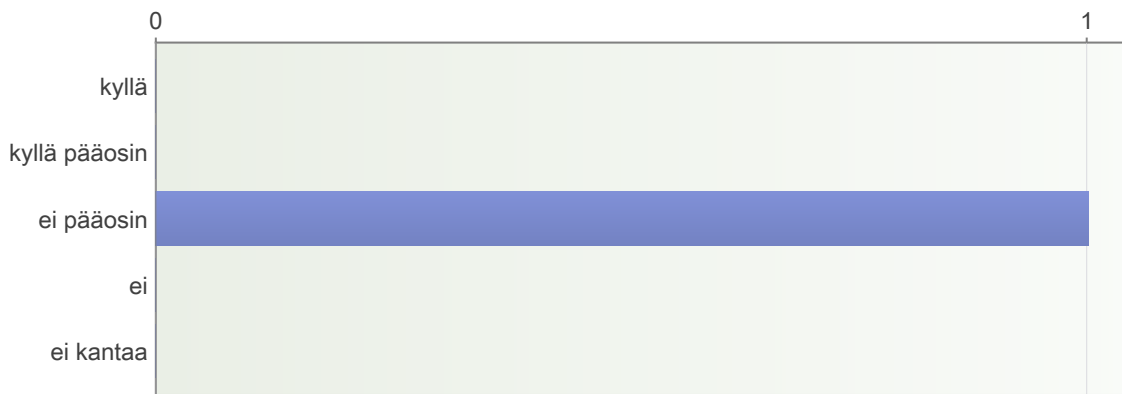
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kuitenkin: millä tavoilla ja millä mittareilla asiakas voi arvioida tarvitsemiensa palvelujen laatua siinä vaiheessa kun asiakas on valitsemassa palveluntuottajaa.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

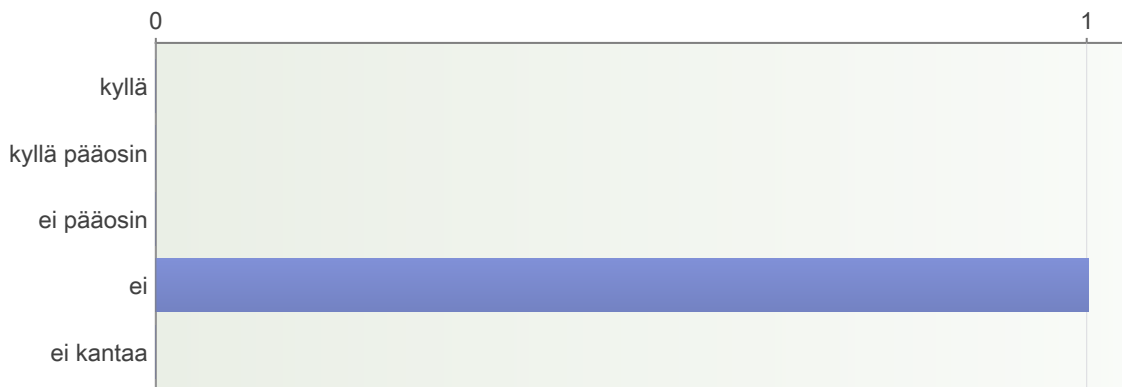
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Monesti asiakas tarvitsee sekä terveyden- että sosiaalihuollon palveluja ja hänen on alkutilanteessaan vaikea tietääkään millaisia palveluja hän tarvitsee. Esityksessä jää avoimeksi se, miten asiakas voi arvioida millaisia palveluja kukin Sote-keskus tarjoaa. Muistisairas ja hänen läheisensä tarvitsevat tukea palvelutarjonnan viidakossa.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitetTUja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

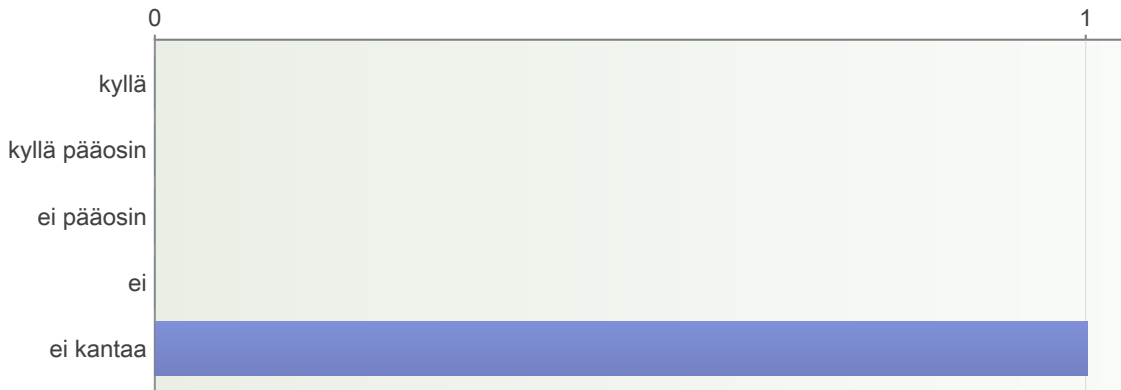
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laaja-alaisia palveluja tarvitseva asiakas tarvitsee hyvää ohjausta ja neuvontaa ja tilanteensa kokonaisvaltaista arviointia. Yhteen sovitettujen palvelujen kohdalla on tämän esityksen suurin heikkous. Esimerkiksi se, milloin palveluja tarjotaan asiakassetelillä, milloin henkilökohtaisella budjetilla, jää mielestämme epäselväksi.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

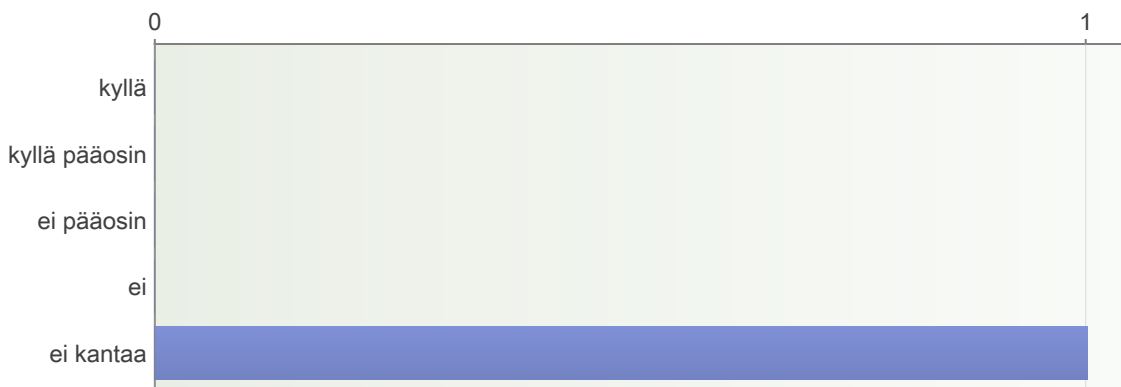
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suurin säästö voidaan saavuttaa ennalta ehkäisevällä ja terveyttä edistävällä toiminnalla josta myös Sote-keskusten tulisi kantaa suuri vastuu. Tässäkin esityksessä on riskinä se, että asiakas / potilas lähetetään perustasolta tarpeettomakin nopeasti erikoissairaanhoidon piiriin.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

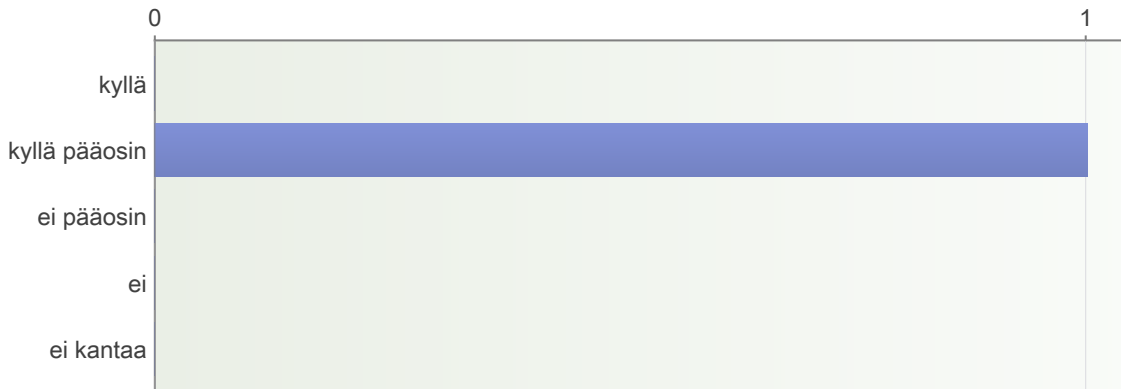
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntademokratia voi periaatteessa toimia hyvin, maakuntavaltuustot edustavat kansalaisia monipuolisesti. Maakuntavaltuustot toimivat julkisten ja yksityisten yritysten kanssa, yritysten toiminnan läpinäkyvyyttä pitäisi voida myös parantaa. Onhan tärkeää esimerkiksi tietää, minne maakunnalle palveluja tarjoava Sote-keskus maksaa veronsa.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

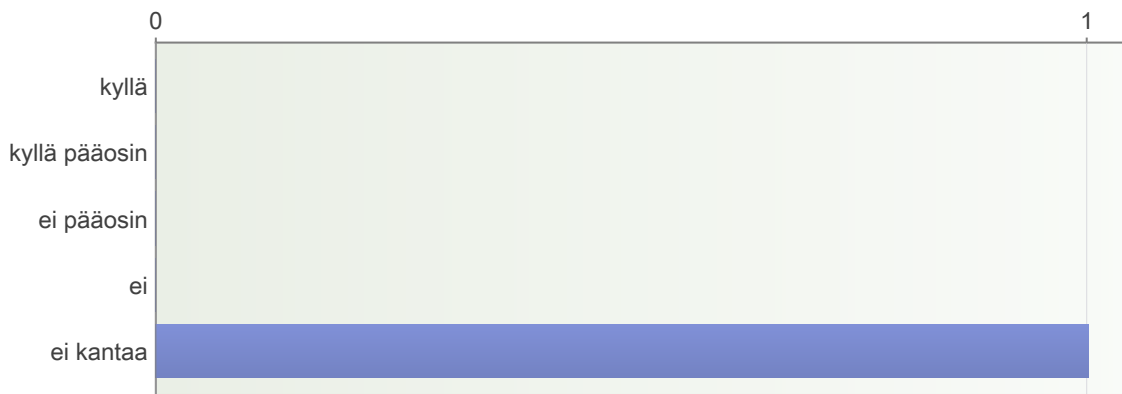
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Monitoimisuus julkisen sektorin ja yksityisten yritysten välillä voi tuottaa hyvää uutta ajattelua. Myös digitaalisten palvelujen ja it-järjestelmien uudistumiseen ja kehittymiseen on uudistuksen jälkeen paremmat mahdollisuudet kuin aikaisemmassa erittäin pirstaloituneessa järjestelmässä.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaalipalvelut: Kuka hoitaa viranomaispäätöksiin perustuvat palvelut.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

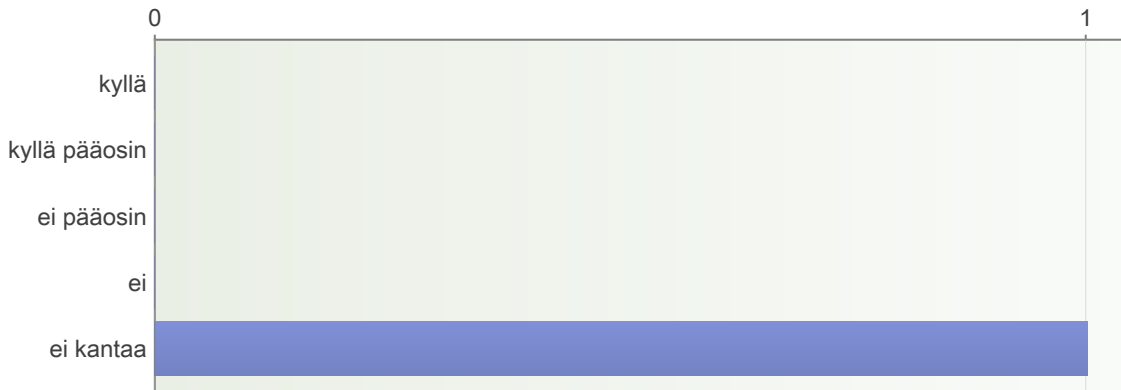
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mitkä ovat asiakkaan valitustiet ja niistä aiheutuvat toimet?
Entä miten muu valvonta tapahtuu. Erityisesti muistisairaiden ihmisten palveluissa laadun valvonta on keskeinen asia, koska asiakas ei itse pysty aina laadun puutteisiin reagoimaan.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

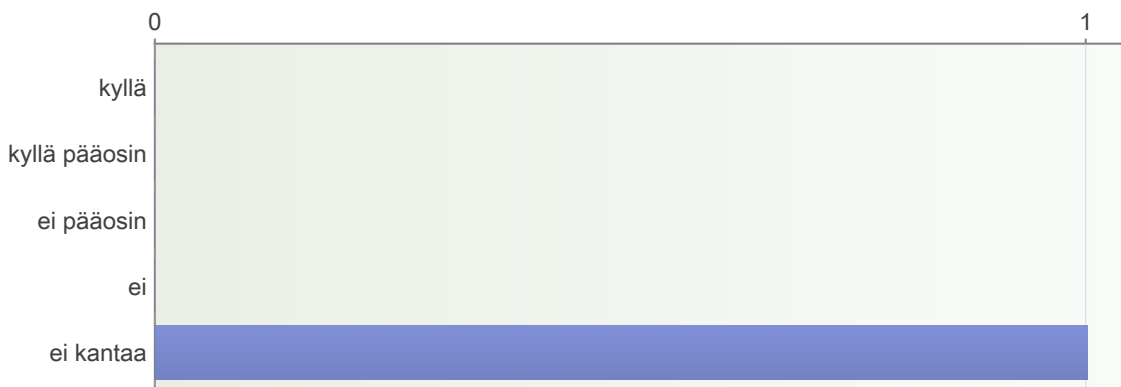

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

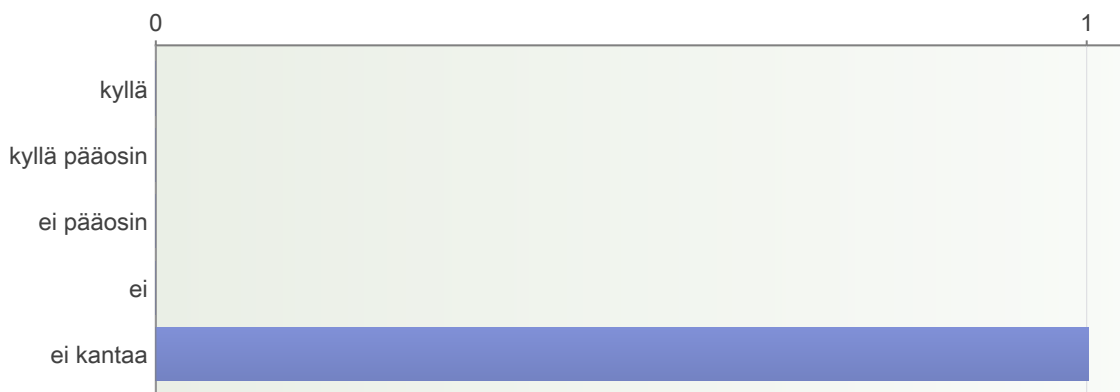
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tämä maksuseteliasia on esityksessä kirjoitettu erittäin epäselvästi. Vaikea ottaa kantaa miten se käytännössä toimisi.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

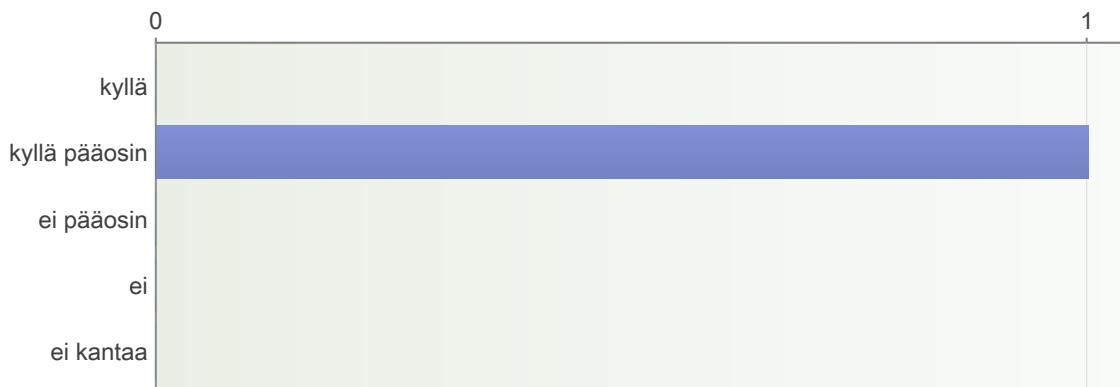
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Eikö lähtökohta ole, että suoran valinnan jälkeen maakunnissa on pääsääntöisesti yksi maakunnan liikelaitos, jolla voi olla useita palveluyksiköitä. Todella vaikea hahmottaa, mitä valinnanvapautta täällä voi käyttää.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

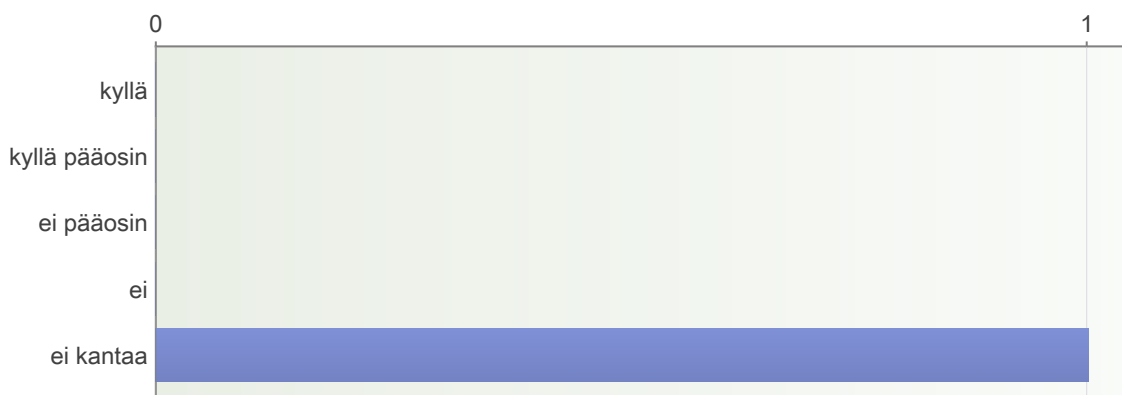
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin käyttäjä voi tarvita paljon tukea valitessaan asiakassetelillään palvelun tuottajaa, tällaisia henkilöitä ovat esimerkiksi muistisairaat.
Tässä keskeinen rooli tulee olemaan ohjauksella ja neuvonnalla.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

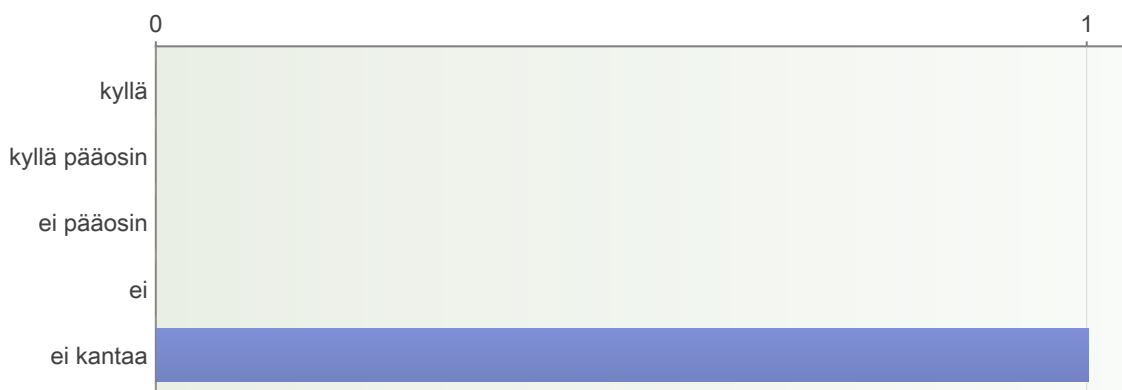

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

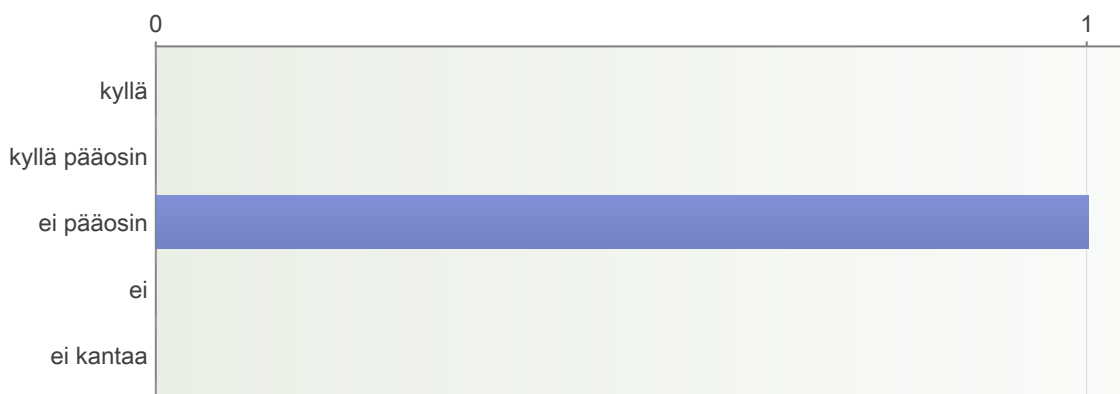
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Edellyttäen, että maakunnassa on palvelun tarjoajia. Voi olla alueita, joissa ei ole yksityisiä palvelun tarjoajia, tällöin ei ole valinnanvapauttakaan.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

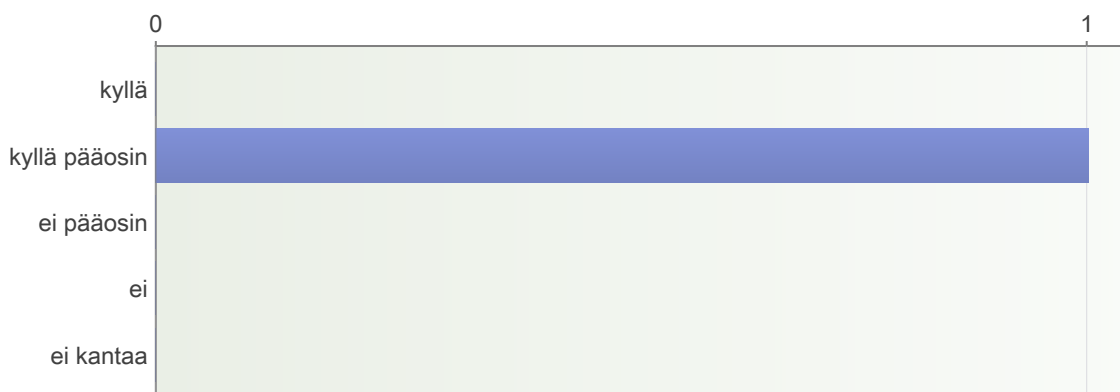
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikelaitos tekee päätöksen henkilökohtaisen budjetin suuruudesta, mikäli maakunnalla ei ole osoittaa tähän varoja, ei asiakkaalle jää valinnan varaa vaikuttaa palvelujensa toteutukseen. Henkilökohtainen budjetti koskee pitkäaikaisia palveluja tarvitsevia henkilöitä. Muistisairaiden ihmisten palvelutarve on pitkäaikaista ja heidän kohdallaan on todella tärkeässä roolissa palvelutarpeen arviointi ja ohjaus ja tuki ja myös tuettu päätöksenteko. Palvelutarpeen arviointi nousee erittäin keskeiseksi, sen perusteella asiakkaan "hoitopolku" määräytyy.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

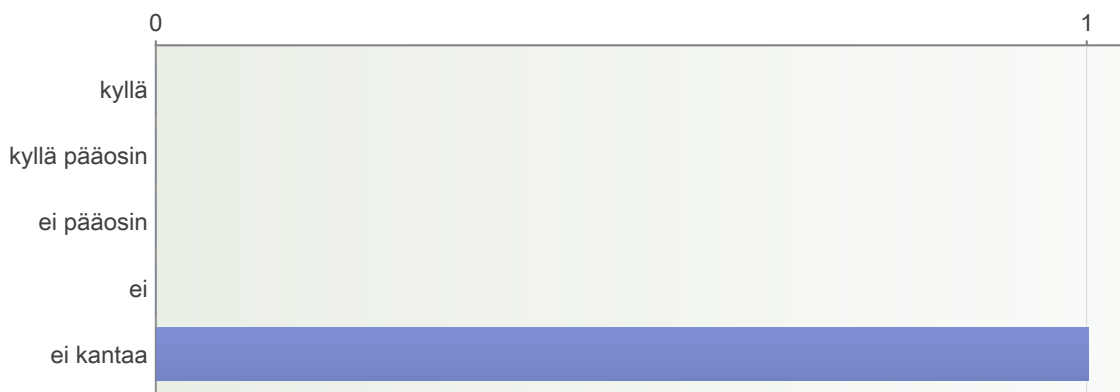
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Muistisairaavat ihmiset läheisineen tulevat tarvitsemaan kaikkea mahdollista tukea näin monimutkaisissa valintatilanteissa.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tämä kohta on mielestämme keskeinen demokratiinkin toteutumisen kannalta. Tärkeää on, että maakunta voi asettaa palvelujen laatua, voimavaroja ja saatavuutta sekä palveluketjua ja palvelujen yhteensovittamista koskevia ehtoja.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen tuottajan velvollisuus tilinpäätös- ja verotustietojen antamiseen on maakunnalle tärkeä asia. Lakiluonnoksessa ei kuitenkaan sanota, voiko maakunta esim. edellyttää esim. sitä, että verotuspaikka on tietty paikka.
Palvelujen laadun kuvausta ei myöskään veloiteta.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

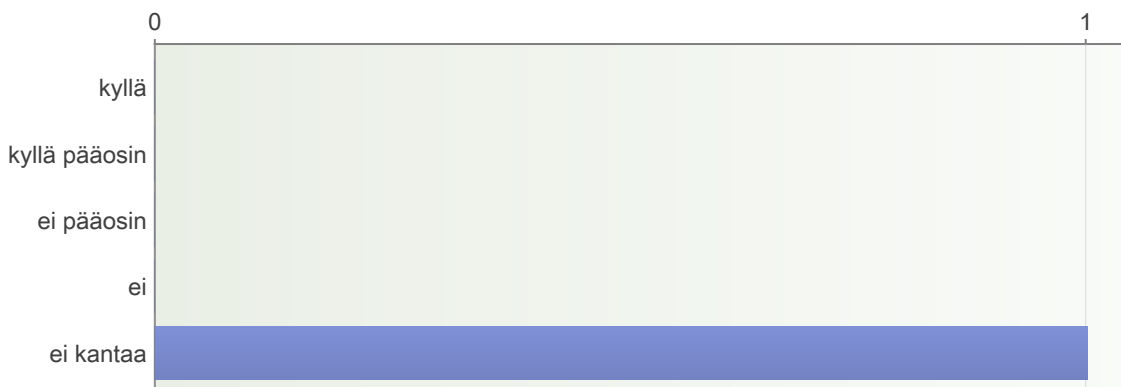

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

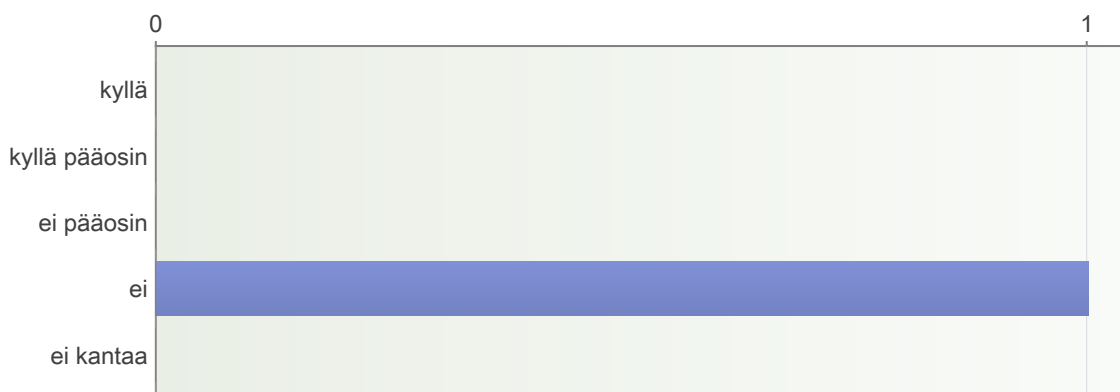

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

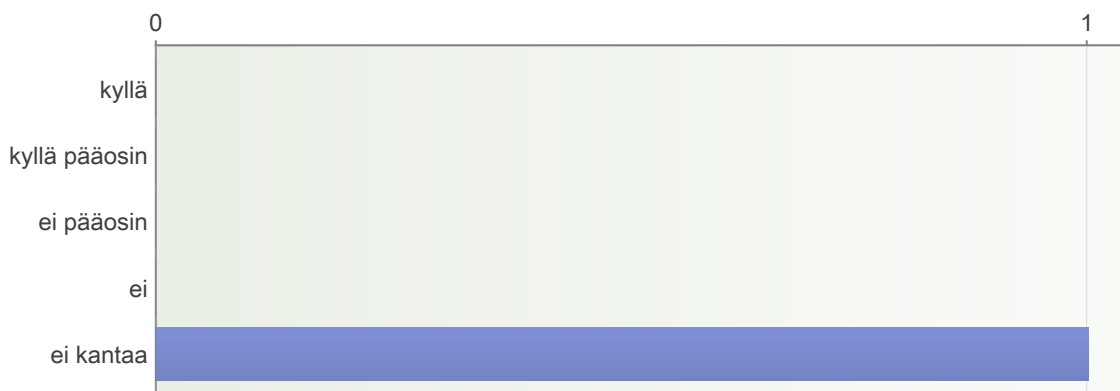
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Aikataulu on todella kiireinen. Uudistusta tulee porrastaa enemmän.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

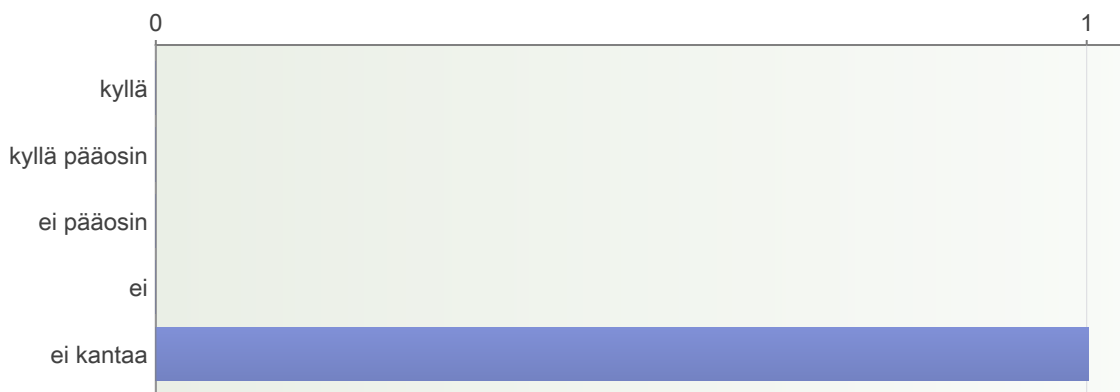

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

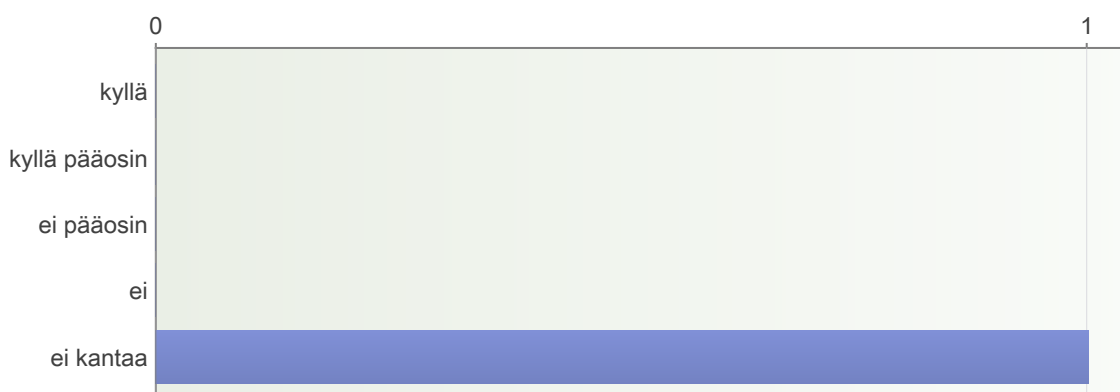

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Erityisesti pienten toimijoiden joukossa on paljon sosiaali- ja terveysalan järjestöjen tuottamaa palvelua. Muistiyhdistyksillä on palvelutoimintana mm. päivätoimintaa muistisairaille ihmisille.

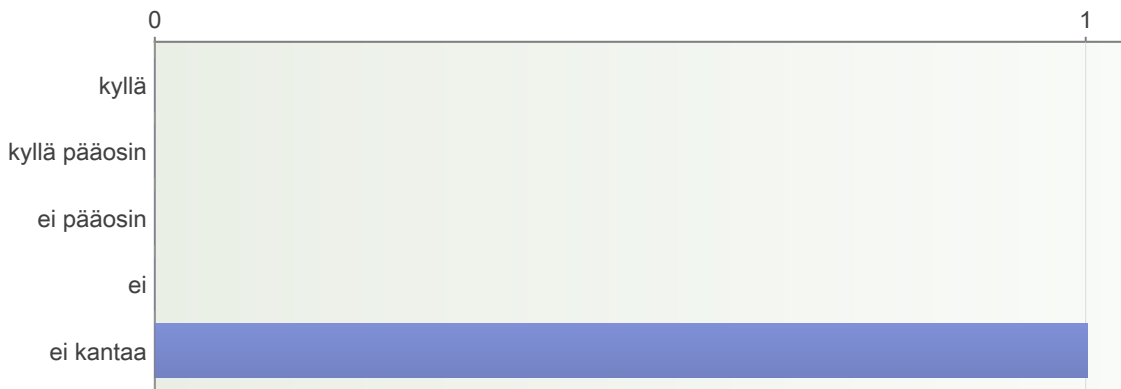
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Toivottavasti uudistus nopeuttaa hoitopääsyä tasapuolisesti ympäri Suomen. Millä perusteella sitten ihmiset osaavat valita oman Sote-keskuksensa jää nähtäväksi.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

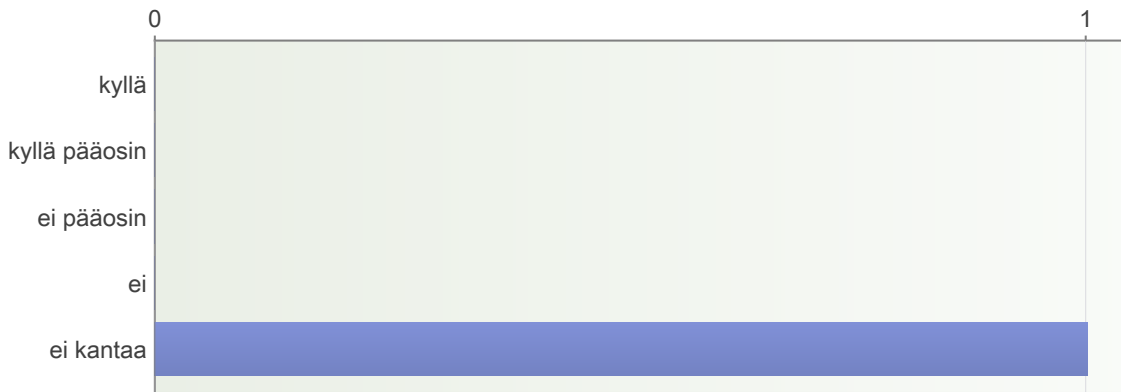
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusten arviointi on vaikeaa, koska luodaan ihan uutta mallia, jota ei ole kokeiltu tai pilotoitu.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Muistisairaiden ihmisten potilas- ja omaisjärjestön jäsenistön elämään tällä uudistuksella on erittäin suuret vaikutukset. He ovat näiden palvelujen keskeisimpiä käyttäjiä. Järjestömme organisaatiossa maakunnalliset asiantuntija- ja tukikeskukset Muistiluotsit toimivat juuri samoissa alueissa kuin suunnitellut Sote -maakunnat. Toivomme, että yhteisillä alueilla toimiessamme järjestömme voi toimia hyvässä yhteistyössä maakuntien kanssa. Maakunnallisia Muistiluotseja rahoittaa Sosiaali ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA Veikkauksen varoista.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.